

Hírharang, vezércikk, szenzációs riport

MAGYAR SAJTÓTÖRTÉNETI ANTOLÓGIA

1780–1956

Szerkesztette, a bevezetést és a jegyzeteket írta

BUZINKAY GÉZA

CORVINA

ogatták: Ugyan mit akar-
eződik, s a kicsike olyan
alni. Aztán megindul a ví-
az acél villog, a test inge-
párosultan, a természet
kipirul, a szemei ragyog-
hogy kisugárzik belőle
ezdi nem látni azt, hogy
a vívás. Látja a vállait
rcsú, de acélerős csípő
írját a nézők között üő
ncset ér a szépségük. S
tapssal hódolt, tudva a
nynek, mit a törvívás a

el úgy megcsiklandoz-
kibuzdulással intéztek
egész sorozata merült
egyes mozzanata csak
gnagyobb szükségük:
jtson a nőknek olyan
s, s a kedélyre ép oly
az idomokat, izmokat

ellene tekintenem, s
bik előnyét kiemelni:
bizonytal ez a fonto-

ti regatta elé. Mint
i egylet: a Nemzeti
at, hogy a verseny
eje is már, hogy a
és mutassák meg

a külföldnek, hogy ők is tudnak valamit. Nem hiányzik itt sem az erő, sem az ügyes-
ség. Olyan embereink vannak, hogy a világ bármely egylete megirigyelhetné. Csak
egy hiányzik, a sportszerű kitartás, a szigorú lelkiismeretes training. Ej mit! mondja a
magyar, s az evezőt kezébe, a virginiaát⁸⁷ pedig szájába kanyarintja – meghúzzuk s az-
tán hol marad a német? Meg is húzza az igaz, de meddig? 2–3 percig; aztán kifogy az
erő, igen természetesen, mert sem a tüdő, sem a kar, sem a derék kellőleg előkészít-
ve nincsen. Enélkül pedig hiába minden óriási erőfeszítés.

Ez a készületlenség az oka, hogy mióta csak emlékszünk, bécsi szomszédjaink
mindig elvitték előlünk a díjakat.

Vajon így lesz-e ez mindig?

A múlt évi versenyre is egyetlenegy bécsi evezős jött le Budapestre, s játszva
verte meg ellenfelét. Bécsbe vitte a Nemzeti hajóegylet vándorserlegét.

A serleget nem szabad Bécsnek oda engednünk, legalább nem anélkül, hogy
komolyan meg ne mérkőzzünk érte.

Vannak kitűnő skiff-evezőseink. Mihalkovics Gyórból, kinek múlt évi vereségét
leginkább azon körülmény idézte elő, hogy a versenyt megelőző napon hajóján vál-
toztatást eszközölt. Ez a változtatás pedig oly szerencsétlenül ütött ki, hogy amiatt a
verseny napján alig tudott benne evezni, s így nem csoda, hogy elmaradt.

Itt van Feith Pozsonyból, kit ugyan páros evezővel még nem láttunk működni,
de általában kitűnő erőnek van elismerve.

Itt van – last but not least⁸⁸ – Mészáros Ferenc, a Nemzeti tagja, ki a múlt évben
pair-oarban⁸⁹ gyönyörűen evezett és nyert, s általában kitűnő sportsmannak bizo-
nyult. Két év előtt a bajnoki egy óra járásban a hírneves bajnokjelöltet, Vessát győzte
le. Hatalmas, ruganyos termete, sportszerű kitartása és ambíciója mellett, ha csak fél-
annyi munkát szentel az evező-trainingnek, mint amennyit a bajnoki járásnak szen-
telt, méltó és veszélyes ellenfele lehet Frey urnak s visszahódíthatja egyletének ser-
legét. Mint halljuk, e napokban kapott James bécsi hajó-építészől egy pompás skif-
fet, s már szorgalmasan gyakorolja is magát benne.

E három úron függ most a magyar egyletek szeme, s reményteljesen tekint rá-
juk. Bizton hisszük, hogy a magyar színeket dicsőségesen megvédendik.

Részünkről folytonos figyelemmel fogjuk kísérni ez urak munkáját, s időnként
közölni fogjuk a training főbb momentumait.

Hercules, 1884. május 1.

MIKSZÁTH KÁLMÁN

A generális

Így nevezik egymás közt a miniszterelnököt a mamelukok,⁹⁰ mintegy ki akarván
fejezni a vak katonái engedelmességét: hogy követik éjjel-nappal, szárazon-vízen (de
nem vízen és kenyéren).

⁸⁷ szivart

⁸⁸ végül, de nem utolsósorban

⁸⁹ kétevezősben

⁹⁰ kormánypárti képviselők

Tíz éve uralkodik már fölöttük. Feje a piros széken fehéredett meg. Tíz éve eszi a legedesebb kenyeret, melynek a neve hatalom, és sem a kenyér nem lett kisebb, sem az ő étvágya nem lett rosszabb.

E tíz év alatt sok minden ment keresztül, járt Szköllák és Kharübdiszek⁹¹ között, hajója zátonyon akadt, sziklához csapódék, ellenkező szelek szaggatták vitorláit, de mindent kihevert. Az történt vele, ami minden kormányelnökkel: hogy a hatalmi széken népszerűtlen lett, végre pedig az történt vele, ami soha egy kormányelnökkel sem: hogy a saját népszerűtlenségét a hatalmi széken élte túl.

A nemzet ráunt oppozíciót csinálni ellene, a sajtó belefáradt üldözésébe, mert nem ártott neki semmi. Utoljára belenyugodott mindenki abba a gondolatba, hogy ez már mindig így tart, isten neki, még leányágon is Tisza fog itt uralkodni.

Hanem azalatt a tíz év alatt meglehetősen megöregedett.

Lássuk csak, milyen! Nem lehet mondani, hogy szép ember (ámbár, ha szavazásra kerülne a sor, arra is többsége lenne), de azt sem lehet mondani, hogy rút ember. Nincs rajta semmi különös, de az is igaz, hogy nincs rajta semmi közönséges sem.

Hosszú, sovány alak, hosszúkás körtearccal, kissé bicegve jár, igen egyszerűen öltözik. Sárgásfehér szakála legyező alakban környezi állát, ősz haját fölösleges hosszúúra növeszti, és e fölösleggel takarja el a deficitet.

Tegyük hozzá még e képhez azt, hogy szeméit többnyire sötétszínű szemüveg fűdi, s ez ad csontos, szögletes arcának némi fagyasztó ridegséget; meglehet taktikából viseli, mert szeméinek őszinte, majdnem szelíd fényével nem bírta tábora felett uralkodni. De így azt sejtethetik, hogy barna szemüveg alatt villámok laknak. Ha végül megemlítjük még történelmi nevezetességű pislogását, teljesen készen vagyunk az arcképpel.

*

Gróf Andrássy Gyula idejében két udvar volt Magyarországon. Az egyik a bécsi Burg, a másik az »Angol királyné«. Ha a miniszterelnök ki akart vinni valamit, előbb el kellett utaznia Bécsbe, s ott kérni rá a jóváhagyást, mikor pedig Bécsben készen volt, még hátra volt a másik hatalom, az öreg Deák Ferenc az »Angol királyné«-ban; ha az is beleegyezett, akkor miniszteri tanácsban kezdődött el a csata a többi hatalmas hét miniszterrel, kik mind a maguk esze szerint szerették volna igazgatni az országot.

Roppant mulatságos dolog volt az így.

Deák, aki előre belátta, hogy ebből nagy kollíziók támadhatnak, Kandó Kálmánt a következő hatáskörrel nevezte ki miniszteri tanácsosnak:

– Te pedig arra fogsz ügyelni, hogy mi Andrássyval össze ne vesszünk. Ha gombaságot üzen, vagy én üzenek valami erőset, annak te útközben szép formát találsz.

Úgy is lett. Ha az öregúr azt mondá valamire mérgesen: »ez ostobaság, ebbe én soha bele nem egyezem, mond meg Andrássynak, ezt ne próbálja tenni«, azt Kandó már úgy adta elő a miniszterelnöknek:

– Kegyelmes uram, beszéltem Deákkal, alapjában helyesli propozíciódat, de ez idő szerint, úgy vettem ki, még némi aggályai vannak.

91 két tengeri veszedelem a görög mitológiában

en fehéredett meg. Tíz éve esz
sem a kenyér nem lett kisebb.

Szküllák és Kharübdiszek⁹² ki-
kező szelek szaggatták vitorlá-
ormányelnökkel: hogy a hatal-
ami soha egy kormányelnök-
ten élte túl.

belefáradt üldözésébe, mert
ki abba a gondolatba, hogy es-
fog itt uralkodni.

gedett.
ember (ámbár, ha szavazás-
et mondani, hogy rút ember.
semmi közönséges sem.

bicegve jár, igen egyszerűen
át, ősz haját fölösleges hosz-

nyire sötétszínű szemüveg
degséget; meglehet taktiká-
ével nem bírna tábora felett
t villámok laknak. Ha végül
sen készen vagyunk az arc-

országban. Az egyik a bécsi
akart vinni valamit, előbb
kor pedig Bécsben készen
c az »Angol királyné«-bar-
tt el a csata a többi hatal-
tték volna igazgatni az or-

adhatnak, Kandó Kálmár
ak:
ssze ne vesszünk. Ha go-
te útközben szép formát

: »ez ostobaság, ebbe én
róbálja tenni«, azt Kandó

esli proposíciódat, de ez

Tisza mint ellenzéki vezér, figyelmes szemlélője volt e kormányzási mizériáknak, s
műhelyt a hatalomra került, első dolgának vette, megszabadítani magát a kapacitásoktól.

És ez igazán fényesen sikerült neki:

Megalakította, apródonként összeenyvezte a »néma minisztérium«-ot, megany-
ni dertet,⁹³ a legkényelmesebb, legszürkébb apparátust, mely valaha létezett. Tisza
proponál, s ők bölintanak rá egyet, vagy pedig ők proponálnak, de Tisza előleges be-
megvezetésével. Megszokták, hogy Tisza cselekszik mindent, Tisza oltalmaz mindenkit.
Ha valamelyik miniszternek a torka fáj, nem a patikába szalajtja a lakájt, hanem Ti-
szához ...alkalmasint ő rendel neki még vizikátort⁹⁴ is ...

Hát a párt?

A pártból kivesszett lassanként minden önállóság, sokkal jobban, mint Tisza sze-
né. E nagy ember lapító súllyal nehezedik rájuk szellemével és egyéni tulajdonaival.
Nekik azt kellett volna látniok ebből, hogy nagy ereje van, de ők csak azt nézték ki,
hogy önekik semmi erejük sincs.

Mindenki kicsinek kezdte magát érezni és kicsi maradt. A régi nagyságok szem-
lőmást apadának; s elkedvetlenedve maradoztak el, vagy pedig lustán hagyták ma-
guk fölött röpülni a devalváló időt.

Mindinkább megszokták ők is, hogy Tisza gondolkozzék, s tegyen mindent. Gon-
dolták magukban ázsiai nyugalommal:

- Hiszen az ő dolga, egészen. Ha rosszat csinál, magának csinálja, ha jót csinál,
nekünk csinálja. Minek ütnénk bele az orrunkat?

Tisza még egy darab ideig közlé terveit egyikkel vagy másikkal, de mikor észrevet-
te, hogy azok, mielőtt nyilatkoznának, az ő véleményét fürkészik, hogy azt adhassák ta-
nácsképpen, abbahagyta ezt a fölösleges formalitást is, s azóta lett a szó szoros értelmé-
ben »generális«.

A generális nem konferál, csak határoz.

A párt nem disputál, csak szavaz.

Gróf Bánffy Béla, mikor egy ízben a kormány plánumát kérdezték tőle, rezigná-
ló humorral fejté ki a párt helyzetét.

- Tisza nem szól, kérem, soha semmit, s ebből két jó dolog következik. Egy az,
kérem, hogy mi semmit sem árulhatunk el, és más az, kérem, hogy mi mindnyájan
mindent tudunk, mert többet semmit sem tudhatunk.

Így lett, hogy Tisza ugyan most is növeszti a pártját, de csak azért, amiért a ha-
lat, hogy imitt-amott a kopaszsgot fedezze vele.

S így lett, hogy Szontagh Pál a »skíz«⁹⁴-t nevezte el finom gúnnyal »pártunk ki-
magasló alakjá«-nak.

Gondűző, 1885. november 8.

⁹² imokot, hivatalnokot

⁹³ hólyaghúzó bogár

⁹⁴ tarokkban a legerősebb ütőkártya